NEP - 2020 आधारित पदव्युत्तर अभ्यासक्रम

M.A. MUSIC (Two Years/One Year P.G.) with Credit Distribution Structure

1 Year (2 Year P.G.) द्वि वार्षिक पदव्युत्तर अभ्यासक्रम	2 Level स्तर रचना	3 Semester सत्र रचना	4 Major Mandatory अनिवार्य	Electives वैकल्पिक खालीलपैकी कोणताही एक	5 R. M. Research Methodology	6 OJT/FP (on Job Traing/ Internalship/ Apprenticeship) (Filld Projcst)	7 R.P. (Reearch Project)	8 Cumulative Credits	9 Degree
I	6.0	Sem I	Paper 1: Practical Test (4 Credits) Paper 2: Stage Performance (4 Credits) Paper 3: Practical Theory (2 Credits) Paper 4: History and Musicology (2 Credits)	Paper I: Bhaktigeet (2+2 Credits) Paper II: Lokgeet (2+2 Credits)	Research Methodology (4 Credits)	–	–	20-22	पदव्युत्तर पदविका P.G. Diploma (after 3 years Degree)
			Total Credits: 12	Total Credits: 4	Total Credits: 4				
		Sem II	Paper 1: Practical Test (4 Credits) Paper 2: Stage Performance (4 Credits) Paper 3: Practical Theory (2 Credits) Paper 4: Science of Music & Study of Books (2 Credits)	Paper I: Percussion Instruments (2+2 Credits) Paper II: Non Percussion Instruments (2+2 Credits)	-	OJT/FP	–	20-22	
			Total Credits: 12	Total Credits: 4		Total Credits: 4			
Cumulative Credit for P.G. Diploma		एकूण श्रेयांक पदव्युत्तर पदविका	24	8		8	–	40-44	

NEP - 2020 आधारित पदव्युत्तर अभ्यासक्रम

M.A. MUSIC (Two Years/One Year P.G.) with Credit Distribution Structure

1 Year (2 Year P.G.) द्वि वार्षिक पदव्युत्तर अभ्यासक्रम	2 Level स्तर रचना	3 Semester (सत्र रचना)	4 Major (मुख्य विषय) Mandatory अनिवार्य	4 Major (मुख्य विषय) Elective वैकल्पिक खालीलपैकी कोणताही एक	5 R. M. (Research Methodology	6 OJT/FP (on Job Training/ Internship/ Apprenticeship) (Field Project)	7 R.P. (Reearch Project)	8 Cumulative Credits	9 Degree
II	6.5	Sem III	Paper 1: Practical Test (4 Credits) Paper 2: Stage Performance (4 Credits) Paper 3: Practical & Applied Theory (2 Credits) Paper 4: Transformations in Music (2 Credits)	Paper I: Natya Sangeet (2+2 Credits) Paper II: Sound arrangement and Music Recording (2+2 Credits)	-	-	Research Project (4 Credits)	20-22	P.G. Degree After 3 years UG or PG Degree After 4 Year U.G. Diploma (after 3 years Degree)
			Total Credits: 12	Total Credits: 4			Total Credits: 4		
		Sem IV	Paper 1: Practical Test (4 Credits) Paper 2: Stage Performance (4 Credits) Paper 3: Practical Theory & Aesthetics (2 Credits) Paper 4: Research in Music (2 Credits)	Paper I: Ghazal (2+2 Credits) Paper II: Thumri - dadra (2+2 Credits)			Research Project (6 Credits)	20-22	
			Total Credits: 12	Total Credits: 4			Total Credits: 6		
Cumulative Credit for 1 Year PG Degree			22-26	8			10	40-44	
Cumulative Credit for 2 Years PG Degree			46-54	16	4	4	10	80-88	

M. A. INDIAN MUSIC Examination

(Classical Vocal and Instrumental)

SEMESTER I

Practical Paper I (Viva) Credits: 4 Maximum Marks: 100 (80+20)

Course Outcomes:

1. विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमातील राग ओळखता येतील.
2. विद्यार्थ्यांना विहित रागांचा तुलनात्मक अभ्यास करता येईल.
3. विद्यार्थ्यांना अति विलंबित लयीत ख्याल गाता येईल.
4. विद्यार्थ्यांना विहित रागांगांचे स्पष्टीकरण करता येईल.

विद्यार्थ्यांनी विस्तृत अध्ययनाच्या रागांत संपूर्ण गायकीसह विलंबित व द्रुत ख्याल, तर संदर्भ रागांमध्ये रागाचे साधारण स्वरूप व छोटा ख्याल गायकीसह तयार करावा.

विस्तृत अध्ययनासाठी रागः

1. श्यामकल्याण 2. अल्हैयाबिलावल 3. अहीर भैरव 4. मारू बिहाग 5. शुद्ध सारंग 6. मालकौंस 7. केदार 8. गोरख

संदर्भ अध्ययनासाठी रागः

1. कामोद 2. देवगिरी बिलावल 3. गुणकरी 4. बिहागडा 5. मधमाद सारंग

वरील 13 पैकी कोणत्याही रागांमध्ये 1 धृपद, 1 धमार व 2 तराणे तयार करावेत.

तालः वसंत, मत्तताल व शिखर.

उपशास्त्रीय संगीतः 1 अभंग / भजन.

टीपः प्रथम प्रात्यक्षिक परीक्षेमध्ये हार्मोनियम संगतीची परवानगी नाही.

अंतर्गत मूल्यांकन (20 गुण): अंतर्गत मूल्यांकन हे पुढील activities वर आधारित राहील.

Suggested Activities:

1. अभ्यासक्रमातील रागांवर आधारित गीते सादर करणे
2. कोणताही एक लोकसंगीत प्रकार सादर करणे
3. प्रचलित ताल विविध लयींमध्ये म्हणणे
4. भजन सादर करणे

20/7/23 20/7/23 20/7/23 20/7/23 21.7.23 21.7.23 21/7/2023 21/7/23

Practical Paper II

Stage Performance (सभा गायन) Credits: 4 Maximum Marks: 100 (80+20)

Course outcomes:

1. विद्यार्थी किमान 10 मिनिटे विलंबित ख्याल सादर करू शकेल.
2. विद्यार्थ्याला किमान 5 ताना बनवून गाता येतील.
3. विद्यार्थ्याला तानपुरा वाजविता येईल.
4. विद्यार्थ्याला अभंग/भजन गाता येईल.

सभागायन (Stage Performance) या परिक्षेचा कालावधी सर्वसाधारणपणे अर्ध्या तासाचा राहील.

सभागायनात विद्यार्थ्याला पुढील बाबींचे सादरीकरण करणे आवश्यक राहीलः

1. ऐच्छिक रागात विलंबित व द्रुत ख्याल विस्तृत गायकीसह
2. विद्यार्थ्याच्या पसंतीच्या संदर्भ रागात द्रुत ख्याल गायकीसह
3. परिक्षकांनी सुचविलेल्या चार विस्तृत अध्ययनाच्या रागांपैकी कोणत्याही एका रागात द्रुत ख्याल गायकीसह
4. उपशास्त्रीय गायन (अभंग/भजन)

टीपः सभागायनामध्ये मैफिलीची रंगत वाढविण्याच्या दृष्टीने हार्मोनियम साथसंगतीची परवानगी आहे. मात्र ही साथसंगत पूरक असावी, प्रेरक नसावी.

Suggested Activities:

1. प्रचलित ताल विविध लयींमध्ये म्हणणे
2. अभ्यासक्रमातील छोटाख्यालांत विविध मात्रांपासून उठणाऱ्या ताना बनविणे
3. तानपुरा वाजविण्याचा सराव करणे

20/7/23 Bhagalwar 21.7.23 21.7.23 20/7/23

20/7/23 20/7/23 21/7/2023 21/7/23

Theory Paper I (Practical Theory) Credits : 2 Maximum Marks: 50 (40+10)

Course outcomes:

- विद्यार्थ्यांना विविध राग ओळखता येतील व रागांमधील किमान दोन फरक सांगू शकतील.
- विद्यार्थी ख्याल व धृपद/धमार चे स्वरलेखन करू शकतील.

क्रियात्मक शास्त्र

Unit I

- अभ्यासक्रमातील मोठया व छोटया ख्यालाच्या बंदिशींचे स्वरलेखन
- ध्रुपद व धमार पटींसह स्वरलिपीबद्ध करणे.

Unit II

- अभ्यासक्रमातील तालांचे तसेच सर्व प्रचलित तालांचे ज्ञान, तालांना विविध लयकारींमध्ये लिपीबद्ध करणे.
- प्रात्यक्षिकासाठी नियोजित रागांचा शास्त्रीय अभ्यास.

Unit III:

- गीत रचनेची तत्वे

Unit IV:

- राग लक्षण: प्राचीन व आधुनिक.

Suggested Activities:

1. वर्गात शिकविलेल्या छोटाख्यालांचे स्वरलेखन करणे.
2. रागांच्या माहितीचा तक्ता तयार करणे.
3. अभ्यासक्रमातील रागांची विविध गायकांनी गायिलेली ध्वनिमुद्रणे संग्रहित करणे.

20/7/23

20/7/23 20/7/23 21.7.23 20/7/23 21.7.23

21/7/2023 21/7/23

Paper II (History & Musicology)   Credits: 2   Maximum Marks: 50 (40+10)

Course outcomes:

1. विद्यार्थ्यांना संगीताच्या प्राचीन स्वरूपाचा परिचय होईल.
2. विद्यार्थी भारतीय व पाश्चात्य स्वरलिपी पद्धतीचा उपयोग करू शकतील.

इतिहास व शास्त्राभ्यास

Unit I:

- संगीताचा उगम – वैदिक संगीत, रामायण व महाभारतकालीन संगीत.
- जैन, मौर्य, गुप्त व बौद्धकालीन संगीत.

Unit II:

- रसाची व्याख्या, रस–भाव यांचा सहसंबंध
- भरतमुनींचा रससिद्धांत, रससिद्धांताची व्यवहार्यता.

Unit III:

- भारतीय स्वरलिपी पद्धतींची विस्तृत माहिती
- पाश्चात्य स्वरलिपींची माहिती व स्टाफ नोटेशनची विस्तृत माहिती

Unit IV:

- आवाजनिर्मितीशास्त्र (कंठध्वनी): ध्वनीनिर्मिती, श्वसनपद्धती, कंठ साधना.

Suggested Activities:

1. मंद्र व तार सप्तकाची साधना करणे.
2. वर्गात शिकविलेल्या बंदिशींची स्वरलिपी करणे
3. स्थायीभाव, रस व त्याचे संचारी भाव यांचा तक्ता करणे

Paper III: Research Methodology Credits: 4 Maximum Marks: 100 (80+20)

संशोधन पद्धती

Unit I:

- संशोधनः अर्थ, व्याख्या
- संगीतातील संशोधनाचे स्वरूप, वैशिष्टये व व्याप्ती

Unit II:

- संशोधनाचे प्रकार
- संशोधनाची नीतिमूल्ये, प्लागेरिझम व अन्य समस्यांचा विचार

Unit III:

- संशोधनाच्या विविध टप्प्यांचे विस्तृत अध्ययनः
  गृहीतक, सामग्री संकलन, विश्लेषण, निष्कर्ष, संदर्भ सूची

Unit IV:

- बौद्धिक संपदा अधिकार, पेटंट, कॉपीराईट इ. संकल्पनांची विस्तृत माहिती
- संगीतविषयक संशोधनादरम्यान येणाऱ्या समस्यांचा विचार

20/7/23

20/7/23

20/7/23

S S 21.7.23

20/7/23

Hazalwar 21.7.23

21/7/2023

21/7/23

Elective Course 1 : Lokgeet - Credits : 4 (2+2) Maximum Marks: 100 (80+20)

Course outcomes:

1. विद्यार्थ्यांना लोकसंगीताच्या इतिहासाविषयी ज्ञान होईल.
2. विद्यार्थ्यांना लोकसंगीताच्या साहित्यिक पक्षाचे ज्ञान होईल.
3. विद्यार्थ्यांना लोकसंगीताच्या सांगीतिक पक्षाचे ज्ञान होईल.

लोकगीत Maximum Marks: 50 (40+10)

Unit I

- लोकसंगीतः अर्थ, व्याख्या व इतिहास
- लोकगीतांचे प्रकार

Unit II

- लोकसंगीताचा साहित्यिक दृष्टिकोनातून अभ्यास
- लोकसंगीताचा सांगीतिक दृष्टिकोनातून अभ्यास

लोकसंगीत – प्रात्यक्षिक परिक्षा Maximum Marks: 50 (40+10)

- विद्यार्थ्याच्या पसंतीच्या कोणत्याही दोन लोकगीतांचे सादरीकरण
- विद्यार्थ्याने निवडलेल्या लोकगीतांच्या यादीपैकी परिक्षकाने सुचविलेल्या दोन लोकगीतांचे सादरीकरण

Suggested Activities:

1. विविध कलाकारांचे लोकगीत सादरीकरण ऐकणे व संग्रहित करणे
2. लोकगीत ऐकून सोबत वाजणाऱ्या ठेक्याचे लेखन करणे
3. लोकगीत सादर करणे

20/7/23

20/7/23

20/7/23

20/7/23

21.7.23

21.7.23

21/7/2023

21/7/23

Elective Course 2 : Bhaktigeet - Credits : 4 (2+2) Maximum Marks: 100 (80+20)

Course outcomes:

1. विद्यार्थ्यांना भक्तिगीताच्या इतिहासाविषयी ज्ञान होईल.
2. विद्यार्थ्यांना भक्तिगीताच्या साहित्यिक पक्षाचे ज्ञान होईल.
3. विद्यार्थ्यांना भक्तिगीताच्या सांगीतिक पक्षाचे ज्ञान होईल.

Bhaktigeet

Maximum Marks: 50 (40+10)

Unit I

- भक्तिगीताचा इतिहास
- भक्तिगीताचे प्रकार

Unit II

- भक्तिगीताचा साहित्यिक दृष्टिकोनातून अभ्यास
- भक्तिगीताचा सांगीतिक दृष्टिकोनातून अभ्यास

भक्तिगीताची प्रात्यक्षिक परीक्षा

- विद्यार्थ्याच्या पसंतीच्या कोणत्याही दोन भक्तिगीतांचे सादरीकरण
- विद्यार्थ्याने निवडलेल्या लोकगीतांच्या यादीपैकी परिक्षकाने सुचविलेल्या दोन भक्तिगीतांचे सादरीकरण

Suggested Activities:

1. विविध कलाकारांचे भक्तिगीत सादरीकरण ऐकणे व संग्रहित करणे
2. भक्तिगीते ऐकून सोबत वाजणाऱ्या ठेक्याचे लेखन करणे
3. भक्तिगीत सादर करणे

20/7/23 20/7/23 21.7.23 21.7.23 20/7/23 21/7/2023 21/7/23

M. A. INDIAN MUSIC Examination

(Classical Vocal and Instrumental)

SEMESTER II

Practical Paper I (Viva)   Credits : 4   Maximum Marks: 100 (80+20)

Course outcomes:

- विद्यार्थ्याला अभ्यासक्रमातील राग ओळखता येतील.
- विद्यार्थ्याला किमान 5 ताना तयार करून आकारात गाता येतील.
- विद्यार्थ्याला विहित रागांचा तुलनात्मक अभ्यास करता येईल.
- विद्यार्थ्याला विहित रागांगांचे स्पष्टीकरण करता येईल.

विद्यार्थ्यांनी विस्तृत अध्ययनाच्या रागांत संपूर्ण गायकीसह विलंबित व द्रुत ख्याल, तर संदर्भ रागांमध्ये रागाचे साधारण स्वरूप व छोटा ख्याल गायकीसह तयार करावा.

विस्तृत अध्ययनासाठी रागः

1. जौनपुरी   2. गुजरी तोडी   3. सूर मल्हार   4. बागेश्री   5. बसंत   6. पूरियाकल्याण   7. चंद्रकौंस
8. चारूकेशी

संदर्भ रागः

1. गांधारी   2. सालगवराळी तोडी   3. सिंदुरा   4. मेघ मल्हार   5. परज

वरील 13 पैकी कोणत्याही रागांमध्ये 1 धृपद, 1 धमार व 1 तराणा व 1 त्रिवट तयार करावे.

तालः ब्रम्हताल, लक्ष्मी ताल, गंधर्वी ठेका.

उपशास्त्रीय संगीतः नाट्यगीत

टीपः प्रथम प्रात्यक्षिक परीक्षेमध्ये हार्मोनियम संगतीची परवानगी नाही.

Suggested Activities:

1. अभ्यासक्रमातील रागांवर आधारित गीते सादर करणे
2. कोणतेही एक नाट्यगीत साभिनय सादर करणे
3. विविध संगीत नाटकांत भूमिका करणाऱ्या गायक नट नटयांची माहिती गोळा करणे.
4. रागांवर आधारित नाटयगीतांची यादी करणे

Practical Paper II

Stage Performance (सभा गायन) Credits: 4 Maximum Marks: 100 (80+20)

Course outcomes:

1. विद्यार्थी विलंबित ख्याल कमीतकमी 20 मिनिटे सादर करू शकेल.
2. विद्यार्थ्याला मनाने आलाप गाता येतील.
3. विद्यार्थ्याला तानपुरा मिळवता येईल.
4. विद्यार्थी नाटयगीत सादर करू शकेल.

सभागायन (Stage Performance) या परिक्षेचा कालावधी सर्वसाधारणपणे 1 तासाचा राहील.

सभागायनात विद्यार्थ्याला पुढील बाबींचे सादरीकरण करणे आवश्यक राहीलः

1. ऐच्छिक रागात विलंबित व द्रुत ख्याल विस्तृत गायकीसह
2. विद्यार्थ्याच्या पसंतीच्या संदर्भ रागात द्रुत ख्याल गायकीसह
3. परिक्षकांनी सुचविलेल्या चार विस्तृत अध्ययनाच्या रागांपैकी कोणत्याही एका रागात द्रुत ख्याल गायकीसह
4. उपशास्त्रीय गायन (नाटयगीत)

टीपः सभागायनामध्ये मैफिलीची रंगत वाढविण्याच्या दृष्टीने हार्मोनियम साथसंगतीची परवानगी आहे. मात्र ही साथसंगत पूरक असावी, प्रेरक नसावी.

Suggested Activities:

1 प्रचलित ताल विविध लयींमध्ये म्हणणे

2 तानपुऱ्यांना तारा चढविणे.

20/7/23

20/7/23

20/7/23

20/7/23

21.7.23

S S

21.7.23

21/7/2023

21/7/23

Theory Paper I (KS)　　Credits : 2　　Maximum Marks: 50 (40+10)

Course outcomes:

1. विद्यार्थ्यांना शास्त्रीय संगीताच्या प्राचीन स्वरूपाचे ज्ञान होईल.
2. विद्यार्थ्यांना संगीताच्या उपयोजित स्वरूपाचे ज्ञान होईल.
3. विद्यार्थ्यांना महाराष्ट्रातील नाट्यसंगीताची ओळख होईल.

क्रियात्मक शास्त्र

Unit I

- अभ्यासक्रमातील मोठया व छोटया ख्यालाच्या बंदिशींचे चे स्वरलेखन
- ध्रुपद व धमार पटींसह स्वरलिपीबद्ध करणे.

Unit II

- अभ्यासक्रमातील तालांचे तसेच सर्व प्रचलित तालांचे ज्ञान, तालांना विविध लयकारींमध्ये लिपीबद्ध करणे.
- प्रात्यक्षिकासाठी नियोजित रागांचा शास्त्रीय अभ्यास.

Unit III

- प्रबंधाची व्याख्या, तत्वे, प्राचीन व आधुनिक प्रबंध प्रकार

Unit IV

- नाट्यसंगीतः उगम, विकास, सद्यस्थिती व त्याचा शास्त्रीय संगीताशी संबंध.

Suggested Activities:

1. प्राचीन ऋचांचे अथवा मंत्रपठन पद्धतीचे सांगीतिक अध्ययन
2. शास्त्रीय संगीतावर आधारित मराठी नाटयगीतांची यादी तयार करणे.
3. ऑनलाइन उपलब्ध एखादे वृंदवादन ऐकून रसग्रहण करणे.

Theory Paper II (SVG)   Credits: 2   Maximum Marks: 50 (40+10)

Course outcomes:

1. ध्वनी विज्ञानाची ओळख होईल.
2. कर्नाटकी संगीत यांची ओळख होईल.
3. संगीत विषयक प्राचीन ग्रंथांचा परिचय होईल.

Theory Paper II (संगीतातील विज्ञान व ग्रंथ अभ्यास)

Unit I

- ध्वनीची उत्पत्ती, वहन, व ग्रहण
- आंदोलनसंख्या व वीणेच्या तारेच्या लांबीचा परस्पर संबंध.

Unit II

- भारतीय स्वरसप्तक व यूरोपिअन स्वरसप्तकांचा अभ्यास व तुलना, कॉर्ड्स्, हार्मनी व मेलडी.
- उत्तर हिंदुस्थानी व कर्नाटक संगीताची तुलना.

Unit III

- स्वरप्रस्तार, खंडमेरू व नष्टोद्दिष्ट
- हवेली संगीत व अष्टछाप कवींचे योगदान

Unit IV

- संगीतविषयक ग्रंथांचा अभ्यासः
    - नाटयशास्त्र (अध्याय 28 ते 33)
    - बृहद्देशी

Suggested Activities:

1. अभ्यासक्रमातील कोणत्याही एका ग्रंथाचा परिचय लिहून सादर करणे.
2. कर्नाटकी संगीताची ऑनलाइन मैफल ऐकून रसग्रहण करणे.

20/7/23 20/7/23 20/7/23 20/7/23 21.7.23 21.7.23 21/7/2023 21/7/23

Elective Course 1 :
Percussion Instruments - Credits : 4 (2+2) Maximum Marks: 100 (80+20)

स्वरवाद्य Maximum Marks: 50 (40+10)

Unit I

- स्वरवाद्यांचा इतिहास
- स्वरवाद्यांची घराणी

Unit II

- तंत्रीवाद्यांच्या वादकांचे योगदान
- सुशीर वाद्यांच्या वादकांचे योगदान

स्वरवाद्यः प्रात्यक्षिक परिक्षा Maximum Marks: 50 (40+10)

- विद्यार्थ्यांच्या पसंतीच्या रागांत रजाखानी व मसीतखानी गतींचे सादरीकरण
- परिक्षकाच्या पसंतीच्या रागांत रजाखानी व मसीतखानी गतींचे सादरीकरण

Suggested Activities:

1. विविध कलाकारांचे वाद्यसंगीत सादरीकरण ऐकणे व संग्रहित करणे
2. वाद्यसंगीताचे श्रवण

20/7/23

20/7/23

20/7/23

20/7/23

21.7.23

21.7.23

21/7/2023

21/7/23

Elective Course 2 :

Non – Percussion Instruments - Credits : 4 (2+2)   Maximum Marks: 100 (80+20)

तालवाद्य   Maximum Marks: 50 (40+10)

Unit I

- तालवाद्यांचा इतिहास
- तालवाद्यांची घराणी

Unit II

- तालवाद्यांच्या वादकांचे योगदान
- तालवाद्यांच्या वादकांचे योगदान

तालवाद्यः प्रात्यक्षिक परिक्षा   Maximum Marks: 50 (40+10)

- विद्यार्थ्यांच्या पसंतीच्या रागांत एकल वादनाचे सादरीकरण
- परिक्षकाच्या पसंतीच्या रागांत एकल वादनाचे सादरीकरण

Suggested Activities:

1. विविध कलाकारांचे वाद्यसंगीत सादरीकरण ऐकणे व संग्रहित करणे
2. वाद्यसंगीताचे श्रवण

20/7/23

20/7/23

20/7/23

20/7/23

21.7.23

SS
21.7.23

21/7/2023

21/7/23